

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2023

Version 2022-05-22

- Ekonomiska ramar för budget 2023 och plan 2024–2026
- Investeringsbudget 2023 och plan 2024–2026
- Grunduppdrag, drifts- och investeringsbudget till nämnder
- Inriktningsmål & program
- Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Innehåll

Inledning	4
Förutsättningar för planperioden 2023–2026	5
Konjunkturen.....	5
Demografi.....	11
Arbetsmarknad.....	14
Ny bedömning av skatteunderlagets tillväxt och nytt pensionsavtal.....	15
Organisation - Umeå kommunkoncern	16
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	17
Grunduppdrag och budget för kommunstyrelsen.....	18
Grunduppdrag och budget för Tekniska nämnden.....	21
Grunduppdrag och budget för byggnadsnämnden.....	23
Grunduppdrag och budget för miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	24
Grunduppdrag och budget för- och grundskolenämnden.....	25
Grunduppdrag och budget för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	27
Grunduppdrag och budget Individ- och familjenämnden.....	29
Grunduppdrag och budget för äldrenämnden.....	31
Grunduppdrag och budget för kulturnämnden.....	33
Grunduppdrag och budget för fritidsnämnden.....	34
Grunduppdrag och budget för personalnämnden.....	35
Grunduppdrag och budget till gemensamma nämnder.....	35
Inriktningsmål och förslag till program 2023–2025	36
Inriktningsmål 1 Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.....	37
Program för tillväxt.....	37
Inriktningsmål 2 Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.....	39
Inriktningsmål 3 Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.....	39
Program för social hållbarhet.....	39
Inriktningsmål 4 Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.....	44
Program för Klimatneutrala Umeå 2040.....	44
Inriktningsmål 5 För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarynna ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.....	48
Program för Digital transformation.....	48
Personalpolitiska mål och uppdrag	52
Personalpolitiska mål.....	52
Personalpolitiska tilläggsuppdrag.....	52
God ekonomisk hushållning – Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål	53
Finansiella mål.....	53

Regler för god ekonomisk hushållning	53
Ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag	54
Uppföljning, analys och utvärdering.....	55
Intern styrning och kontroll.....	55
Lagstadgade planer.....	55
Budget 2023 och plan 2024–2026 för nämnder och styrelse.....	56
Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse.....	56
Tabell 2. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram.....	57
Tabell 3. Resultaträkning 2022–2026.....	58
Tabell 4. Finansieringsbudget och nyckeltal 2022–2026.....	58
Tabell 5. Nyckeltal	58
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd 2023–2026	59
Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr	59
Bilagor till planeringsdirektiv 2023.....	60

Inledning

En budget för välfärden och ett hållbart Umeå

Umeå står starkt och är en attraktiv kommun. Det är positivt att Umeå fortsätter växa och att befolkningen ökar, vilket innebär att vi får fler Umeåbor. Det ger oss ökade skatteintäkter och att vi kan utveckla välfärden. Umeå har ett brett och diversifierat näringsliv, samt en positiv tillväxt utifrån fler etableringar och antalet nya jobb. När staden och kommunen växer är det därför centralt att det byggs fler bostäder och av varierande karaktär utifrån de behov som finns. På samma sätt är det viktigt att fortsätta värna och utveckla den grönstruktur som finns, som i takt med att kommunen växer, ökar i betydelse.

Umeå ska växa hållbart, såväl socialt som ur ett klimatperspektiv. Vi vill ha ett levande, trivsamt och tryggt Umeå. Vår ambition står fast. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden. Blandande upplåtelseformer är ett viktigt verktyg i att skapa ett Umeå som håller ihop och vi ska göra det vi kan för att motverka segregation och utanförskap.

Vi ska också ta ansvar för klimatomställningen. Umeås utsläpp måste minska rejält samtidigt som vi rustar vårt samhälle för att möta konsekvenserna av klimatförändringarna. Samtidigt sker en stor omställning och grön utveckling inom industrin i våra nordliga regioner, vilket är väldigt intressant ur ett Umeåperspektiv. Här kan klimatomställningen bidra med arbetstillfällen, investeringar och nya invånare till Umeå.

Välfärden bygger Umeå starkt. Det är skola, vård och äldreomsorg som är grunden för framtiden. För att möta behoven och utmaningarna behövs fler medarbetare inom skolan och äldreomsorgen.

Våra prioriteringar för 2023 är:

- En jämlik välfärd från barndom till ålderdom
- En snabb och rättvis klimatomställning
- Ett tryggt och hållbart Umeå utan utsatta områden
- Jobb, bostäder och utveckling i hela kommunen

Förutsättningar för planperioden 2023–2026

Konjunkturen¹

Snabb ekonomisk återhämtning tack vare omfattande stimulanser

I västvärldens länder har det genomförts omfattande insatser för att dämpa pandemins påverkan på ekonomin. Centralbankernas styrräntor har sänkts och programmen av kvantitativa lättnader har utökats. Regeringar har sjuksatt omfattande krisåtgärder och bedrivit en expansiv finanspolitik.

Även den svenska staten har bidragit och bidrar med omfattande stimulanser, vilket gör att den offentliga sektorns skuld (Maastrichtskulden) har ökat. Trots detta beräknas skulden som andel av BNP minska i år, tack vare den starka BNP-tillväxten och de låga räntorna. Även kommande år räknar SKR med att skulden som andel av BNP minskar, från 37 procent 2021 till 29 procent av BNP 2025. SKR:s prognos visar en stark efterfrågetillväxt 2021–2022, med en ökning av BNP på 4,4 respektive 3,6 procent, vilket kommer att lyfta Sverige ur lågkonjunkturer. Ökningen av antalet sysselsatta personer är tydlig, liksom nedgången av frånvaron. SKR räknar därför med att skatteunderlaget ökar med över 4 procent både i år och nästa år. Vändningen i ekonomin har gått snabbt, mycket tack vare stimulanserna i Sverige och vår omvärld och det är lätt att glömma hur djupt fallet i BNP var. Ser man till den sammanlagda BNP-förändringen i Sverige mellan 2019 och 2021 pekar SKR:s prognos på en ökning på 1,5 procent, vilket innebär 0,5 procent per år, något som är mycket lågt i ett historiskt perspektiv. Det gör att det också är naturligt att vänta sig en tydlig försvagning av arbetsmarknaden. Trots sysselsättningsuppgången efter pandemins första fas ligger antalet arbetade timmar för andra kvartalet i år 2 procent lägre än kvartalet före pandemin. Det råder därmed ingen tvekan om att Sverige fortfarande befinner sig i en lågkonjunktur. Inte förrän i mitten av 2023 antas timgapet i svensk ekonomi slutas, vilket innebär att de faktiskt arbetade timmarna når upp till de potentiellt beräknade timmarna, motsvande en normalkonjunktur. Återhämtningen i produktionen har skett med en betydligt lägre relativ arbetsinsats än före krisen. Arbetsproduktiviteten har därmed stigit markant. En minskning av korttidspermitteringar liksom sjunkande frånvaro kommer att öka medelarbetstiden framöver, vilket dämpar uppgången i antalet sysselsatta. Att arbetslösheten ökat sedan krisen slog till innebär också att konkurrensen om jobben blir hårdare. Åtgärder för att få ner långtidsarbetslösheten bland utsatta grupper på arbetsmarknaden blir därför extra viktiga. När svensk konjunktur nu stärks är det viktigt att gå från efterfrågestimulans till strukturåtgärder som gagnar den långsiktiga ekonomin. Det handlar särskilt om tre områden; få personer som står långt från arbetsmarknaden i arbete, att genomföra klimatrelaterade investeringar och att ställa om välfärden med hjälp av digitalisering och modern teknik.

Långsammare ökning av befolkningen och lägre ökningstakt av skatteintäkterna

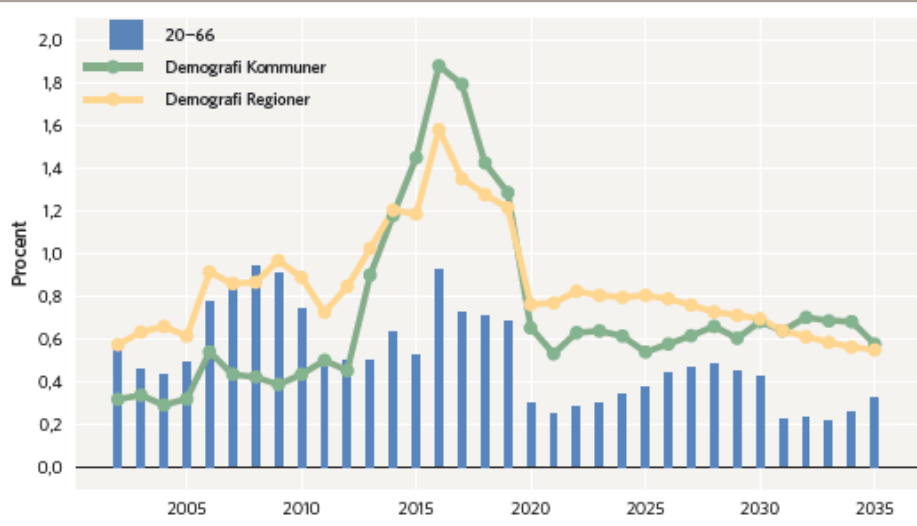
Ett skäl till att det är viktigt att få upp sysselsättningen bland grupper som står långt från arbetsmarknaden är att det riskerar finnas brist på arbetskraft både till näringslivet och till välfärden kommande år. Förutom arbetsmarknadsinsatser ställer det krav på kommuner och regioner att förändra arbetssättet och i högre grad använda tekniska lösningar som ger invånarna möjlighet att själva göra delar av de tjänster som annars kräver personella resurser. Ett av skälen till den annalkande arbetskraftsbristen handlar om att Sverige nu går in i en period med låg befolkningstillväxt. Den senaste prognosen från SCB visar en väsentligt lägre befolkningstillväxt än i tidigare prognoser. I synnerhet gäller det grupperna barn och unga som nu beräknas minska och befolkningen i arbetsför ålder som ökar långsamt. Den grupp som ökar snabbast de närmaste tio åren, även i antal räknat, är personer över 80 år.

Den lägre befolkningstillväxten gör att många kommuner och regioner kan förvänta sig betydligt lägre ökning, eller till och med minskning av antalet invånare kommande år. Om den befolkningsutveckling SCB förutspår kommer att bli verklighet behöver en hel del lokala och

¹ Avsnittet om Konjunktur (sid 5-8) är hämtat från SKR:s ekonomirapport okt 2021.

regionala investeringsplaner och skatteintäktsbudgetar revideras ned för att rymmas i den totala befolkningsprognosen för riket. Prognosen gör också att kostnaderna i kommuner och regioner förväntas öka något långsammare än de har gjort under den senaste tioårsperioden. Samtidigt förväntar sig SKR en långsammare ökning av skatteintäkterna när effekterna av konjunkturåterhämtningen och den expansiva finanspolitiken avtar.

Diagram 1 • Utvecklingen av demografiskt betingade kostnader och befolkning i åldern 20–66 år
Procent

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Bilden visar hur antalet invånare i åldern 20–66 år utvecklas samt de beräknade demografiskt betingade kostnadernas årliga procentuella förändring. Fram till 2010 ökade befolkningen i arbetsför ålder i ungefär samma takt som det demografiska trycket. Efter detta har demografin ökat i snabbare takt än befolkningen i arbetsför ålder. Under 2010-talet ökade även befolkningen i arbetsför ålder relativt snabbt. De kommande åren beräknas ökningen av befolkningen i arbetsför ålder vara lägre än det demografiska trycket varje år, vilket innebär risk för brist på både finansiering och arbetskraft.

Stora behov av klimatanpassningsåtgärder

Sommarens översvämningar, liksom de senaste årens bränder både i Sverige och Europa tydliggör behovet av att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Det är därför viktigt att både anpassa verksamheterna så att de i så låg grad som möjligt bidrar till koldioxidutsläpp, men även att anpassa samhället inför ett förändrat klimat. I Klimatanpassningsutredningen (SoU 2017:42) gjordes en kostnadsberäkning för klimatanpassningsinsatser för översvämning, ras, skred och erosion som uppgick till 137–205 miljarder kronor fram till 2100 och utgörs till cirka 96 procent av åtgärder kopplade till översvämningar. SKR:s bedömning är att denna beräkning är för låg relaterat till de totala omställningar som behöver göras. Det behöver också tydliggöras bättre än i dag var ansvaret för anpassningarna ligger. Mot bakgrund av de stora utmaningarna och de frågor som behöver rätas ut har SKR:s styrelse beslutat att inrätta en programberedning med uppdrag att analysera frågan.

Många krafter driver ökad statlig styrning trots intentioner att minska den

Den Välfärdskommission som avslutar sitt arbete under hösten tillsattes för att förbättra förutsättningarna för kommuner och regioner med avseende på kommande års demografiska utmaningar. Kommissionens arbete syftar till en förbättrad styrning av välfärden, ett effektivt nyttjande av offentliga resurser, en hållbar kompetensförsörjning och arbetsmiljö samt åtgärder inom digitaliseringsområdet som frigör resurser till välfärden. Ett sätt att förbättra den statliga styrningen är enligt kommissionen att minska statens detaljstyrning och antalet riktade statsbidrag. Samtidigt som dessa goda intentioner är tydliga från statens sida finns många drivkrafter mot en sådan utveckling. Statskontorets rapport, Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och regioner 2020, visar att fler nya eller ändrade lagar och förordningar som påverkar kommunsektorn trädde i kraft under 2020 än under något av de tre föregående åren. Det tillkom också fler riktade

statsbidrag 2020 än 2019. Antalet nya statsbidrag överstiger oftast de bidrag som tas bort. Av de 26 nya riktade statsbidrag som kom under 2020, var hälften tillfälliga bidrag som infördes till följd av coronapandemin. Utvecklingen fortsätter i samma riktning även i budgetpropositionen för 2022 och trots att utbildningsdepartementet slagit ihop några riktade statsbidrag, ökar antalet i propositionen. Det är även tydligt att statens övriga styrning av kommuner och regioner ökar, vilket ofta resulterar i ökad administration och lägre produktivitet, då alltmer tid går åt till bland annat dokumentation. De statliga tillsynsmyndigheternas arbete är också i hög grad inriktade på att följa upp verksamheten genom att granska dokumentationen. Kommuner och regioner behöver i stället statens stöd för att utveckla verksamheten med hjälp av modern teknik och nya arbetsformer. Ytterligare en utveckling som kan noteras under de senaste åren är att den så kallade finansieringsprincipen åsidosatts. Finansieringsprincipen innebär att staten och SKR tillsammans ska beräkna och komma överens om vad en ny lagstiftning kan få för ekonomiska effekter för kommuner och regioner, och att statsbidragen regleras uppåt eller nedåt utifrån vad en sådan beräkning resulterat i. I flera av de utredningar som tillsatts de senaste åren står det redan i direktiven till utredningen att de förslag som ska läggas fram inte får kosta något. Utredningarna kan ändå föreslå ambitionshöjningar för kommuner och regioner, som medför ökade kostnader utan att dessa kompenseras av staten. Det har även under de senaste åren genomförts flera regleringar av statsbidraget som inte förhandlats, och där beloppen som staten ersätter kommunsektorn med inte alls motsvarar den av SKR beräknade kostnadsökningen. Ett av de senaste exemplen är ny lagstiftning om skyddat boende för våldsutsatta, där SKR:s beräkningar visar att kostnaden för att genomföra den nya lagen är 4 miljarder, medan det belopp som aviserats i budgetpropositionen för en fullt införd reform 2023, inte ens motsvarar en tiondel av den beräknade kostnaden.

Tabell 1 • Antalet riktade statsbidrag till kommunsektorn 2018–2020

Antal

	2018	2019	2020
Antal riktade statsbidrag	186	171	183
Antal kostnadsersättningar	20	23	23
Totalt antal bidrag	206	194	206

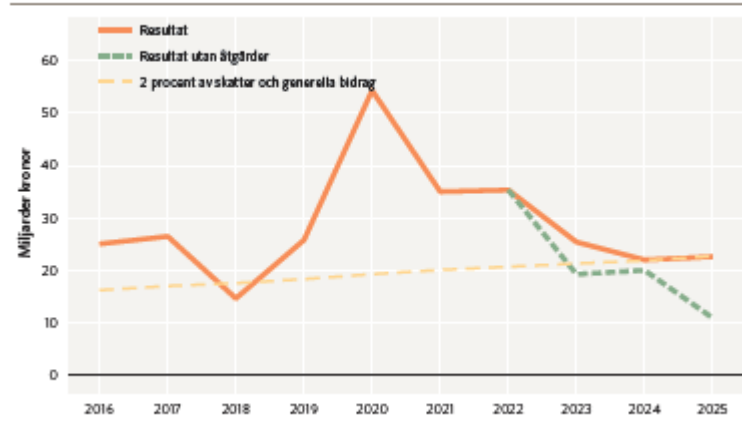
Källa: Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och regioner 2020, Statskontoret.

Antalet riktade statsbidrag 2020 var lika många som 2018, och har ökat jämfört med 2019. I budgetpropositionen för 2022 föreslås en viss städning bland de många bidragen inom skolområdet, men i budgetpropositionen för 2022 föreslås samtidigt många nya riktade statsbidrag

Stark ekonomi i kommuner och regioner

De kommande åren förväntar sig SKR en relativt stark ekonomi i kommuner och regioner. Skälet är det lägre demografiska trycket, den expansiva finanspolitiken och den konjunkturella återhämtningen. De sammantagna resultaten både 2021 och 2022 beräknas till 35 miljarder kronor, för att sedan falla successivt ned mot dryga 20 miljarder, när de pandemirelaterade bidragen inte längre finns kvar. År 2025 saknas knappt 12 miljarder för att klara ett resultat på 2 procent som andel av skatter och statsbidrag om inga åtgärder vidtas. Det är dock viktigt att påpeka att alla kommuner och regioner därmed inte kommer att ha positiva resultat. Flera kommuner och regioner kommer även kommande år att behöva vidta åtgärder för att få ekonomin i balans.

Diagram 2 • Resultatutveckling i kommunsektorn
Miljarder kronor

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

Bilden visar att kommunsektorns starka resultat på 54 miljarder kronor faller efter 2020, men det kommer ändå att ligga på en hög nivå både 2021 och 2022. I regionerna kommer åtgärder att behövas redan år 2023 för att nå ett resultat på 2 procent som andel av skatter och statsbidrag, medan i kommunerna behövs dessa först år 2025.

Trots de relativt starka resultaten räknar SKR med att kommunsektorns finansiella sparande redan 2022 vänder från plus till minus. Skälet är att investeringarna även framledes kommer att ligga på en hög nivå. De orosmoln som hotar i fjärran kommer, förutom från klimathoten, även från effekterna av den demografiska sammansättningen.

Viktigt att klara kompetensförsörjningen

En av de viktigaste frågorna för välfärden i dag och det kommande decenniet är kompetensförsörjningen. Den demografiska försörjningskvoten varierar kraftigt mellan kommunerna och regionerna i dag och kommer att öka i nästan alla län fram till 2030. För att klara kompetensförsörjningen behövs olika strategier för att attrahera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Det handlar både om att vara en attraktiv arbetsgivare och att hitta lösningar för ett hållbart arbetsliv.

Relativt gott läge för kommunerna

Kommunernas ekonomiska förutsättningar ser förhållandevis goda ut de närmaste åren. En stark utveckling av skatteintäkterna enligt SKR:s senaste prognos gör att utsikterna är bättre än i vårens Ekonomirapport. Lika stor betydelse för den sammantagna bilden har den förväntade kostnadsutvecklingen, som är klart lägre än i tidigare bedömning. Befolkningsprognosen som ligger till grund för dessa beräkningar visar på en svagare befolkningsökning än föregående prognos. Inte minst bland de yngsta, där skillnaderna är stora. De demografiska behovsförändringarna växlar därmed ner på en nivå som motsvarar utvecklingen under 2000-talets första årtionde, men är väsentligt lägre än under det andra årtiondet. Hur en långsammare tillväxt av befolkningen kommer att spegla av sig i kommunernas investeringsplaner är för tidigt att säga. Stora behov av upprustning av befintliga anläggningar tillsammans med goda ekonomiska förutsättningar de närmaste åren gör att SKR tror på fortsatt höga investeringsutgifter.

[Länk till SKR:s Ekonomirapport okt 2021](#)

Lokal och regional konjunktur

De långsiktiga effekterna av pandemin och dess påverkan på framför allt världsmarknaden är fortfarande svår att bedöma. De olika konjunktur- och tillväxtbarometrar som finns pekar fortsatt på att Norra Sverige och Umeå har en fortsatt god konjunktur bland annat kopplat till industri- och infrastrukturinvesteringar. Den exporterande industrisektorn går fortsatt starkt även om högre priser och brist på vissa komponenter hämmar i viss utsträckning. Umeås position med en stark befolkningsutveckling, inslag av offentliga jobb samt ett diversifierat näringsliv ger sammantaget en

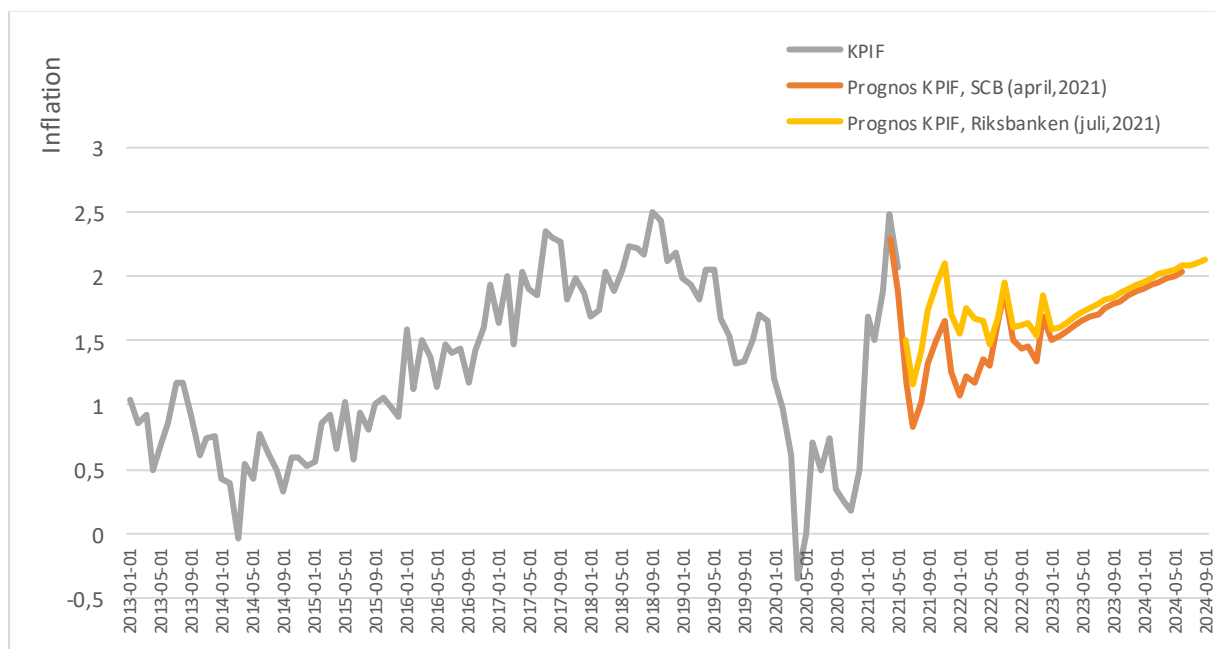
tämligen ljus bild över möjligheterna till fortsatt tillväxt. Besöksnäringen har i det stora återhämtat sig snabbt men inte fullt ut utifrån att affärsresandet och konferenser befinner sig i ett avvaktande läge. Positiva effekter av industrietableringar i Norra Sverige börjar märkas.

Fortsatt stark bostadskonjunktur

Utvecklingen på bostadsmarknaden utgör en väsentlig förutsättning för bostadsbyggandet och har stor betydelse för hushållens privatekonomi och för den totala samhällsekonomin. En högre grad av distansarbete och därmed hemarbete har påverkat såväl bostadsprefereenser som boendemönster. Bostadsmarknaden har påverkats av Coronapandemin med stigande priser i Umeå kommun, Västerbotten och riket som helhet. Priserna på både bostadsrätter och småhus har stigit snabbare än inflationstakten med rekordhög priser under 2020 som sedan fortsatt att stiga under 2021. I slutet av 2021 (till och med oktober månad) har villapriserna i Umeå ökat med 18,9 procent medan bostadsrättspriserna ökat med 12 procent under de senaste 12 månaderna.

Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av 3 underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa underliggande faktorer påverkar förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. När förutsättningarna är gynnsamma för marknaden skapas starka incitament till bostadsbyggande. Såväl Riksbankens som SCB:s prognoser över inflationstakten är låga fram till 2024, då reporäntan, bolåneräntor och krediter förväntas stiga. Fram till dess är prognosen fortsatt en reporänta på 0 procent. Inkomstutvecklingen och befolkningstillväxten i Umeå kommun har varit god under de senaste åren vilket sammantaget skapar goda förutsättningar för goda bostadspriser och starka incitament till bostadsbyggande.

Ökade priser på bostadsmarknaden bidrar starkt till investeringsviljan på bostadsmarknaden – bostadspriser och bostadsproduktion samverkar. När priset på bostäder ökar, ökar också produktionen av bostäder. Förutsatt att det finns möjlighet för exploatörer och privatpersoner att så göra.

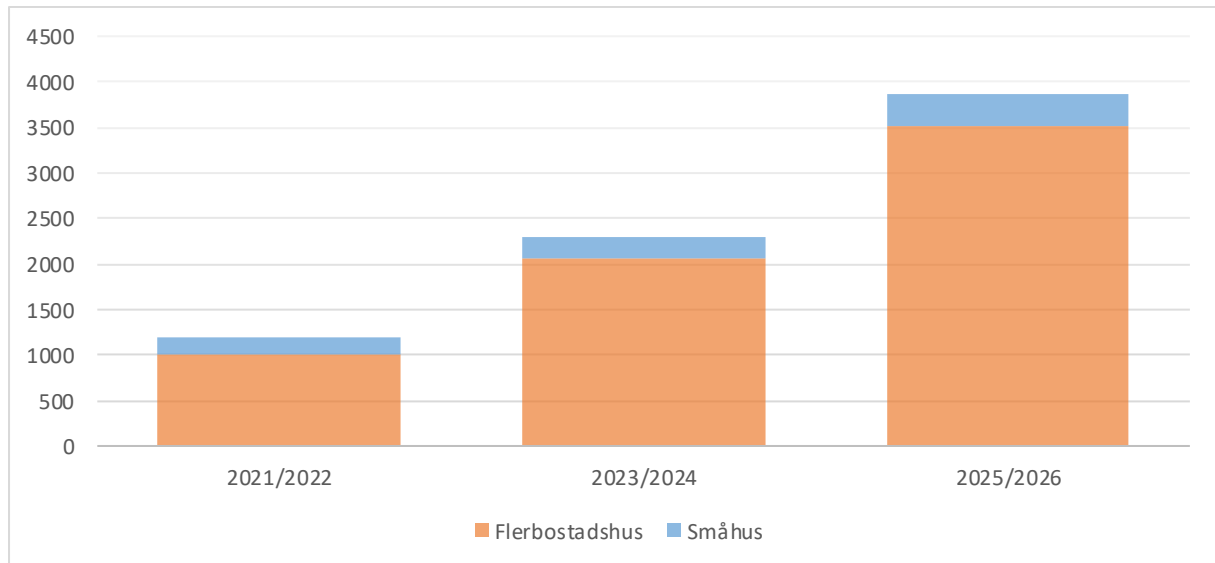

Figur 1 Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, 2013-01-01 - 2024-09-01, Riksbanken och SCB

Det låga bostadsbyggandet under 2021 och 2022 vänder upp under 2023

Under 2020 färdigställdes endast närmare 400 bostäder i Umeå kommun. Detta är långt ifrån det bostadsbyggande en tillväxtkommun som Umeå behöver och långt ifrån uppsatta målsättningar om

2000 nya bostäder årligen. Prognosen för helåret 2021 visar på cirka 700 nya bostäder. Resultatet ligger i linje med analyser av kommande byggnationer. Bostadsbyggandet för 2022 förväntas ligga på samma nivå som 2021 års bostadsbyggande. Analyser av kommande byggnationer visar på ett ökat bostadsbyggande från och med 2023 och framåt. Detta medför att kommunens bostadsbrist ökar snarare än minskar under åren 2020–2022 för att sedan återigen minska från och med år 2023.

Figur 2 Bostadsantaganden från Befolkningsprognos 2021, 2021–2026

Trots stark befolkningsutveckling, lågt ränteläge och god inkomstutveckling med stigande fastighetspriser på såväl småhus som bostadsrätter har bostadsbyggandet legat på låga nivåer. Den främsta förklaringen till det låga och förväntade låga bostadsbyggandet under perioden 2020–2022 har att göra med att processen att ta fram bostäder är lång. Under de senaste åren har planberedskapen stärkts vilket också medför att bostadsbyggandet förväntas öka från och med 2023 och framåt.

Den hållbara stadsutvecklingen lyfter även landsbygden

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma. Den största ökningen av behovet står en växande befolkning för, men även en förändrad befolkningsstruktur samt förändrade preferenser för boende har medfört att vi bor allt större samt att Umeå har en högre andel ensamboende hushåll. Kommunen har ett lagstadgat ansvar att alla medborgare ska bo i goda bostäder och ett övergripande mål och även ett uppdrag om att färdigställa 2000 bostäder årligen. Utöver dessa ansvar och målsättningar har översiktsplanen även utvecklingsstrategier med ambitioner om god stadskvalitet. Tillkommande bostäder kommer att byggas i alla delar av kommunen, i ungefärlig proportion till nuläget. Umeå som tätort ska växa i enlighet med översiktsplanens strategier för att främja en hållbar utveckling. Bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar, tillkomma i kollektivtrafikstråk samt att nya områden som tillkommer ska ha en hög täthet. Dessa utvecklingsstrategier fokuserar på centralorten Umeå, men har haft en mycket positiv effekt på småhusbyggandet på kommunens landsbygd. Den välmående landsbygden i Umeå är en viktig komparativ resurs för att skapa attraktiva boende- och livsmiljöer för befintliga medborgare samt attrahera inflyttning till kommunen. När priserna på småhus stiger på landsbygden stärks också förutsättningarna för ett ökat småhusbyggande.

Demografi

En långsammare befolkningstillväxt i Sverige

Sveriges befolkningstillväxt bromsar in enligt SCB:s senaste prognos över rikets utveckling och den fortsatta tillväxten går in i ett lägre tempo. Detta baseras på ett fåtal förändrade förutsättningar för riket och dess befolkning. Främst motiveras detta genom en lägre fruktsamhet och fortsatta effekter av pandemin. SCB tror att antalet födda minskar till följd av att barnafödandet senareläggs när den till antalet stora generationen födda under åren 1989–1993 väntar med att sätta barn till världen. Detta påverkar alltså antagandet om fruktsamhetstalet för hela riket, vilket medför ett lägre antal födda än i tidigare prognoser. De pandemiska effekterna av COVID-19 har både direkta och indirekta effekter på såväl befolkningens tillväxt och sammansättning som förändrade förutsättningar till distansarbete och därmed förändrade boendepreferenser och bosättningsmönster.

De direkta effekterna på Sveriges befolkning är en minskad rörlighet i världen, vilket medför en lägre inflyttning från utlandet. Inflyttningen från utlandet har historiskt fokuserats till mera urbana miljöer, vilket haft till följd att flyttöverskott från utlandet varit en viktig del av större städernas tillväxt. När nu inflyttning till landet minskar, minskar således även tillväxttakten i större städer. Inflyttningen från utlandet har vidare en lägre medelålder vilket medför att när den här gruppen minskar, åldras befintlig befolkning i Sverige snabbare och barnafödandet minskar ytterligare.

De indirekta effekterna som påverkar befolkningens fördelning inom riket har att göra med förändrade förutsättningar till distansarbete för vissa yrkesgrupper. Alla kan inte distansarbeta och sammansättningen på kommuners arbetsmarknad förklarar möjligheten till distansarbete. Förenklat kan man beskriva möjligheten till distansarbete som nära kopplat till utbildningsnivå inom specifika branscher med låga behov av kunder- eller brukarkontakt. Kommuner med hög utbildningsnivå på arbetsmarknaden har haft en hög andel av befolkningen som arbetat på distans. Dessa yrkesgrupper har getts möjlighet att arbeta på distans vilket medfört att efterfrågan på större bostäder ökat i landet. Detta har även medfört att efterfrågan på småhus har ökat, inte bara i kommuntyperna storstäder och större städer utan även i kommuner med tydlig koppling till turism eller upplevelseindustri. Vi kan alltså se flyttflöden till småhus och större bostäder samt till tätortsnära landsbygd och turismintensiva kommuner.

Förändrade förutsättningar gav en mera försiktig prognos om befolkningens utveckling

Inför år 2021 var osäkerheten stor om hur befolkningen skulle utvecklas i en värld påverkad av pandemirestriktioner. För Umeå antogs den summerade fruktsamheten att minskas vilket direkt minskade antalet födda under första delen av prognoshorisonten vilket även indirekt minskade antagandet om förskolans utveckling. Vidare antogs att inflyttningen från utlandet skulle fortsätta att vara på en lägre nivå än normala år, här antogs dock att invandringen till kommunen skulle öka något från de rekordlåga värdena under 2020.

Den genomsnittliga befolkningsökningen i prognosen är drygt 1 500 personer årligen. Ökningstakten är något lägre i början och slutet av prognosperioden med strax över 1 400 år 2021 och år 2032. Den största ökningen sker mellan åren 2027–2029 med runt 1 550. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2027. Befolkningsutvecklingen ligger något lägre än i fjolårets prognos. Det beror dels på en något svagare befolkningsökning år 2021 till följd av pandemins negativa inverkan på såväl flyttningarna inom landet som internationella, dels på ett lägre barnafödande främst i början av prognosperioden.

Umeås befolkningstillväxt lägre under första kvartalet, därefter god tillväxt efterföljande kvartal

Året startade med en ovanligt liten befolkningsökning under de första tre månaderna. Förklaringen har visat sig vara mångfacetterad. Dels var inflyttningen från utlandet lägre än vanliga år, dels var utflyttningen till övriga landet ovanligt högt. Analyser visar att den stora utflyttningen var studenter i distansundervisning som flyttat hem tidigare än väntat. Tillväxten under första kvartalet visade sig vara endast ett 30tal nya umeåbor, bara en tiondel av normal tillväxt under årets första tre månader.

Kvartal 2 och 3 visade sig vara mera lik en vanlig tillväxt för Umeå kommun, med undantag för en lägre inflyttning från utlandet och något lägre antal födda.

Umeås utveckling under året ligger i linje med utvecklingen i våra jämförelsekommuner. Utvecklingen befolkningsmässigt är långsammare för alla kommuner och spåras till lägre inflyttning från utlandet och högre utflyttning till det egna länet än vanligt. Sammantaget ger detta en förväntad tillväxt på helåret 2021 som ligger 30–40 procent lägre än normalt.

Befolkningsutvecklingen lägre än prognosticerat

Analys av aktuell prognos ger att Umeå ökar sin befolkning mellan 800 och 1 000 invånare. Förklaringen till den lägre tillväxten är beskriven ovan; en lägre inflyttning från utlandet, något färre födda och en fortsatt utflyttning till det egna länet.

Träffsäkerheten i prognosen är hög för den äldre befolkningen. Prognos och förväntat utfall ligger väldigt nära varandra. Den förväntade skillnaden är 46 personer fler, motsvarande 0,2 procent. För den yngre gruppen 1–18 år överskattas befolkningstillväxten i prognosen med 0,7 procent eller närmare 200 barn. Ungefär lika många personer överskattar prognosen befolkningsutvecklingen i åldrarna 19–64 år där prognosfelet är 200 personer eller motsvarande 0,2 procent. Den största överskattningen gör prognosen i gruppen 25–44 åringar, vilket ligger i linje med en minskad inflyttning från utlandet. Antalet födda överskattas i prognosen, för helåret förväntas antalet födda vara drygt 100 färre.

Totalt ger detta att prognosen för befolkningsutvecklingen i Umeå överskattar befolkningstillväxten med drygt 450 personer. Där felet ligger främst hos den vuxna befolkningen kombinerat med antalet nyfödda. Dessa två hänger samman med den minskade invandringen till Umeå, där gruppen i barnafödande åldrar minskar.

Umeås förmåga att växa

Från tidigare analyser vet vi att den årliga befolkningstillväxt som krävs för att Umeå kommun ska klara av att nå det uppsatta befolkningsmålet på 200 000 invånare ligger på precis under 1,5 procent årlig befolkningstillväxt. I dagsläget med reserestriktioner i världen är svårt att ligga på en så hög årlig tillväxt; Umeås tillväxt är till stor del beroende av ett större positivt flyttöverskott från utlandet. Detta är inte unikt för Umeå, utan vanligt bland svenska större städer. Inflyttningen från utlandet består huvudsakligen av personer på flykt som söker nytt medborgarskap i Sverige. Utöver människor på flykt utgör gruppen inflyttade från utlandet även av svenska medborgare som återinvandrar till Sverige samt personer som väljer att läsa eller arbeta vid något av Umeås universitet. Med minskade flöden från utlandet måste den inhemska flyttningens nettoeffekt på befolkningen öka för att skapa förutsättning för en fortsatt stark tillväxt. Här är det framförallt flyttningen inom Sverige, utöver Västerbotten, som är viktig. Det är här de allra flesta flyttningarna både till och från Umeå sker och även det flödet som Umeå kommun redovisar det lägre nettoflödet från. Umeå har med andra ord en bra potential att stärka sin tillväxt här. Här handlar det om att både minska utflyttningen från och öka inflyttningen till Umeå. Det finns i realiteten inga enkla lösningar utan de generella förutsättningarna att bo och verka i Umeå måste stärkas på de allra flesta plan.

Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling i vårpropositionen samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Umeå kommun (Mnkr)	Budget 2022	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Umeå kommuns budget respektive prognos över skatter och bidrag 28 april 2022	8 270	8 464	8 712	9 043	9 386	9 746
<u>Specifikation prognos:</u>						
Skatteintäkter	7 051	7 093	7 531	7 788	8 098	8 431
Inkomstutjämnning	1 206	1 232	1 295	1 380	1 449	1 516
Kostnadsutjämnning	-729	-754	-803	-823	-824	-828
Regleringsbidrag	313	362	213	220	182	145
LSS-utjämnning	176	174	206	209	211	213
Strukturbidrag	0	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	99	0	0	0	0
Fastighetsavgift	253	259	269	269	269	269
Summa	8 270	8 464	8 712	9 043	9 386	9 746

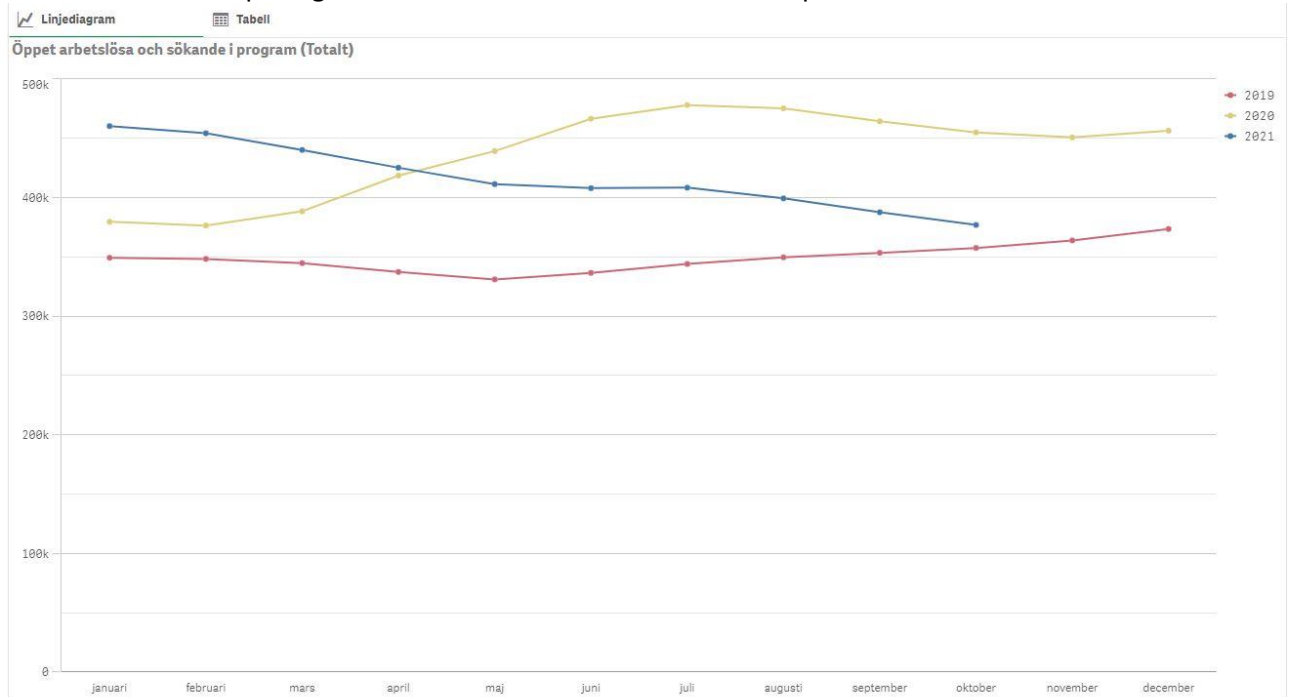
Tabell 1: Budget respektive prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag 2022–2026

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2021 skattesatsen för år 2022 till 22,80 kr. En förändring av skattesatsen med en skattekrona motsvarar cirka 330 miljoner kronor i skatter och bidrag år 2023.

Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas öka med 442 miljoner kronor mellan av kommunfullmäktige beslutad budget 2022 och förslag budget 2023. Förändringen sker redan under 2022, + 194 mnkr, jämfört med av kommunfullmäktige beslutad budget för 2022, som en konsekvens av att regeringens bedömning i vårpropositionen av skatteunderlagets utveckling är betydligt högre för åren 2021–2024.

Arbetsmarknad

Enligt arbetsförmedlingen prognos för 2021-2022 är det fortfarande ett allvarligt läge på svensk arbetsmarknad och återhämtningen på rikspanet bedöms ta tid. Arbetslösheten för riket ligger under oktober 2021 på ungefär samma nivå som månaderna innan pandemin.

Enligt arbetsförmedlingens prognos kommer återhämtningen för den svenska arbetsmarknaden ta tid och effekterna av pandemin kvarstå under lång tid framöver. Enligt arbetsförmedlingen har de som var arbetslösa redan före krisen fått en svårare situation och risken är stor för att antalet långtidsarbetslösa på rikspanet fortsätter att öka även framgent. Pandemin har även bidragit till att strukturuomvandlingen på arbetsmarknaden nu går snabbare. Digitalisering och automatisering blir viktigare vilket ställer nya och högre krav på arbetskraftens kompetenser.

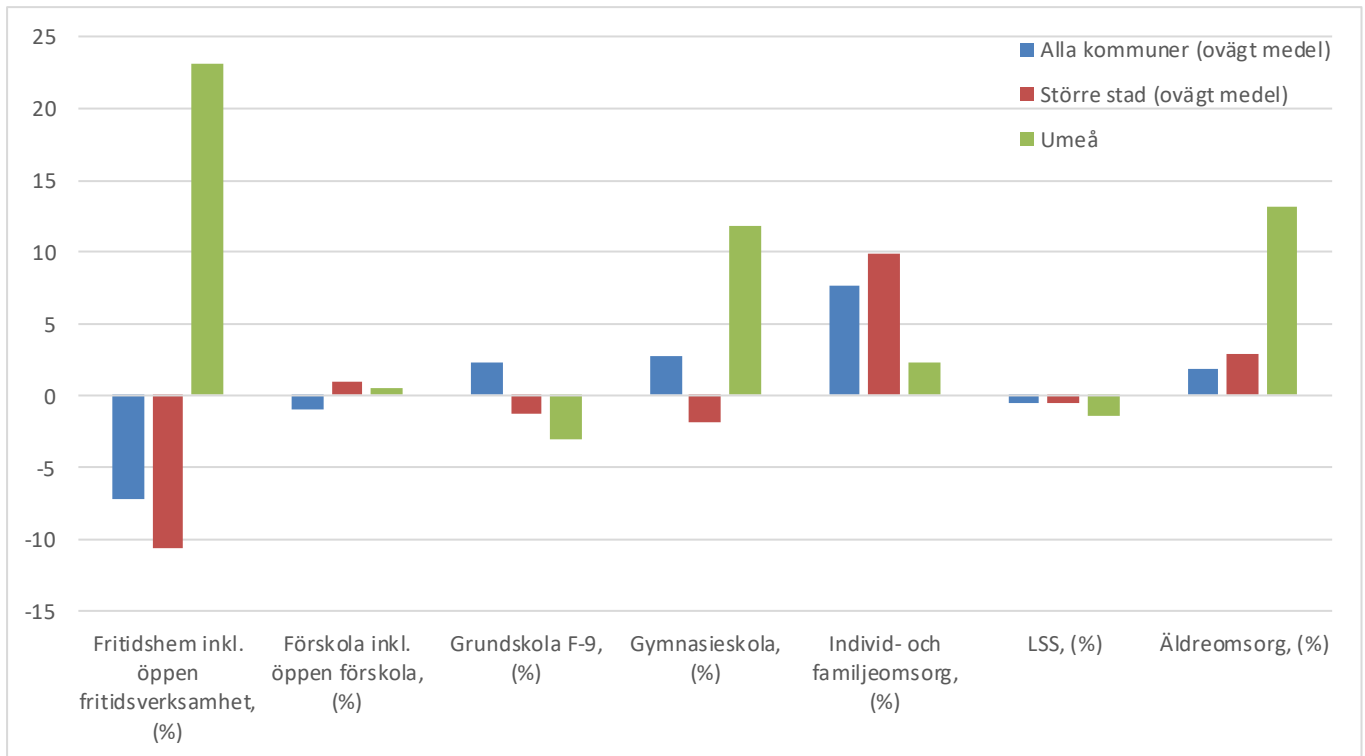
Den regionala arbetsmarknaden För norra Sverige och då främst för Västerbotten och Norrbotten har Arbetsförmedlingen en väsentligt mer positiv prognos än för riket som helhet. Under pandemin har arbetslösheten stigit något i både Norrbottens och Västerbottens län men Västerbotten har fortsatt lägst arbetslöshet i riket med 5,0 procent i oktober 2021 att jämföra med rikets 7,3 procent. Även Norrbotten med sina 5,4 procent ligger väsentligt lägre än riket som helhet. Arbetsförmedlingen bedömer att denna trend fortsätter och anledningen är främst att befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som efterfrågan på arbetskraft från företag och offentliga aktörer är fortsatt stark. De omfattande investeringar som aviserats både i Norr- och Västerbotten ökar behovet av arbetskraft inom i stort sett alla sektorer, något som innebär att inflyttningen till de två länen från övriga riket måste öka rejält för att täcka arbetsmarknadens behov.

Kompetensbehov i Umeå kommun

Umeå kommuns HR-avdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021 – 2031. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 492 tillsvidareanställda under den närmaste 10-årsperioden.

Nettokostnadsavvikelser

Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Nedanstående tabell visar nettokostnadsavvikelsen i lagstadgad verksamhet i jämförelse med gruppen större städer samt alla kommuner.

Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse 2020 i lagstadgad verksamhet².

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige samtliga nämnder i uppdrag att sänka sina nettokostnadsavvikelser jämfört med gruppen större städer (uppdrag 21).

Ny bedömning av skatteunderlagets tillväxt och nytt pensionsavtal

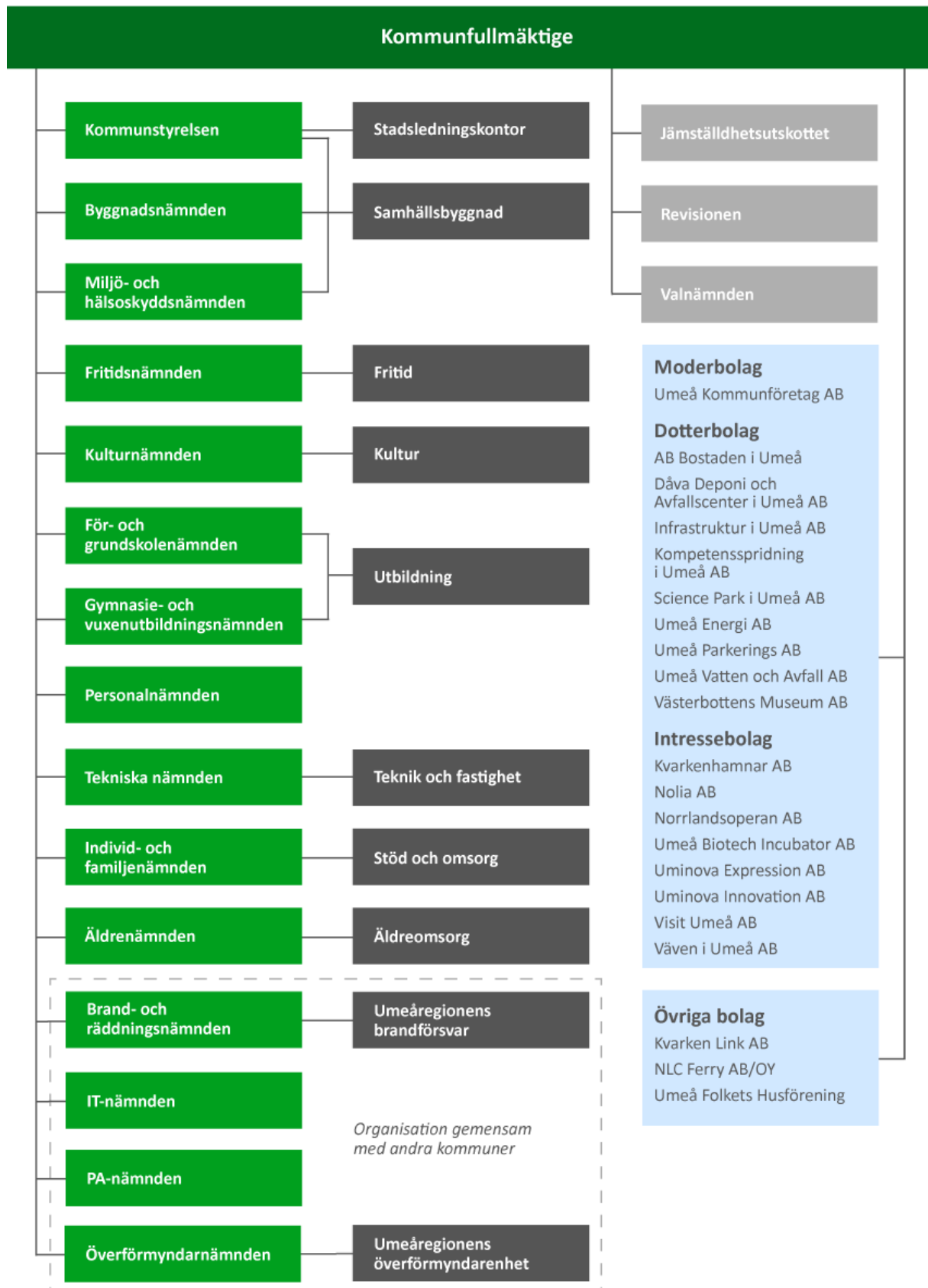
På grund av invasionen av Ukraina har det uppstått stor osäkerhet i bedömning av konjunktur och därmed i skatteunderlagets utveckling samt i inflationshänseende vilket påverkar tidigare avsnitt.

Den 28 april lämnade regeringen en reviderad prognos på skatteunderlagets utveckling, inklusive generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Denna prognos är betydligt mer positiv än den prognos som ingick i SKR:s ekonomirapport i oktober 2021, och således än den prognos som ingått i version 1 och 2 av förslag på planeringsdirektiv. Den huvudsakliga förklaringen är att utfallet för 2021 visade sig bli betydligt bättre än tidigare prognosticerat, vilket får en positiv påverkan även efterföljande år. Den nya prognosen på skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är högre än den prognos som ligger i förslag på planeringsdirektiv version 1 och 2. Samtidigt kan prognosticerad inflationsökning innebära ökade kostnader inom en rad områden som är väsentliga för Umeå kommun.

Inflationsökningen ger stor påverkan på kommunens pensionskostnader. Till det kommer ett nytt pensionsavtal från 1 jan 2023 med högre avsättningar. Pensionskostnadsprognosen från KPA visar på att kommunen därför behöver avsätta ytterligare medel 2023 för pensionskostnader i relation till vad som varit känt när förslag 1 och 2 av planeringsdirektivet upparbetades.

² Källa Kolada

Organisation - Umeå kommunkoncern

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

Kommunfullmäktige styr med grunduppdrag och resurstilldelning

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget.

Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolag. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget samt förtydligar nämndens/bolagets roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov. För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget.

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder kommer beredas och fastställas i separat beredning av kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringdirektivet.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter samt besluta om vilka av nämndens respektive bolagets mål och uppdrag som ska vara tillämpliga för de externa utförare nämnden respektive bolaget tecknat avtal med. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning ska styrkas med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgar- /brukarundersökningar, medborgardialoger etc). Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver de medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige ej fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

1. Medel före grunduppdrag - tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
2. Grunduppdrag före inriktningsmål – om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
3. Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag – om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före ev tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Grunduppdrag och budget för kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Kommunstyrelsens grunduppdrag följs upp genom att kommunstyrelsen översiktligt redovisar de mått och steg som styrelsen vidtagit för att verkställa sitt uppdrag avseende:

- Styrning, ledning och samordning
- Uppföljning och uppsikt över nämnder, bolag och andra väsentliga aktörer
- Beredning och verkställande av ärenden av väsentlig karaktär som hanterats i kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen ska även följa och återrapportera ställning och utveckling inom strategiskt viktiga områden för kommunen, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Uppföljning av grunduppdraget ska återrapporteras skriftligt, relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik kan användas för att beskriva och analysera utfall, trender och tendenser.

Förslag till ekonomisk ram för 2023, mnkr

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-1 044,83
Teknisk ramjustering 2022 KS 2021-11-16	-0,90
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-1 110,77
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-3,40
Justering avskrivningar	37,72
Justering utraneringar	5,00
Justering pensioner nettokostnad	-39,67
Justering lönekostnader	0,50

Kraftverksamhet	5,00
Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3,00
Tillväxtanslag	-2,50
Kollektivtrafik	-1,00
Bildmuseet	-1,00
Norrlandsoperan	-0,33
Västerbottens museum	-0,17
Lokal operativ samverkan	-0,50
Gemensam nämnd Umeåregionen	-0,30

Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-1 114,41
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-68,69

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Justering avskrivningar, utrangeringar, pensioner, kraftverksamhet*
Avskrivningar och utrangeringar har beräknats utifrån pågående investeringar och investeringsplan för perioden. Inför 2023 gäller nytt pensionsavtal för kommuner och regioner. Budgeten baseras på pensionsförvaltares kostnadsprognos för Umeå kommun, åren 2023-2026. Budgeterad nettointäkt för kraftverksamhet har justerats med 5 mnkr.
- *Utvecklingsanslag*
Ett nytt verksamhetsutvecklingsanslag har tillskapats för klimatfrågor motsvarande 3 mnkr. Tillväxtanslaget har förstärkts med 2,5 mnkr. Förstärkningen avser tillväxtkommission 0,5 mnkr, IOP för barnrättsfrågor 0,5 mnkr, IOP för att motverka segregation 0,5 mnkr, samt IOP fritidsbanken 1,0 mnkr.
- *Kollektivtrafik*
Anslaget för kollektivtrafik utökas med 1,0 mnkr för ökad kollektivtrafik till kommundelarna.
- *Bildmuseet*
För finansiering av befintligt bidrag till bildmuseet tillförs kommunstyrelsen 1,0 mnkr. Denna del har tidigare finansierats via kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov.
- *Norrlandsoperan och Västerbottens museum*
Anslagen för bidrag till Norrlandsoperan och Västerbottens museum har förstärkts efter ägarsamråd med Region Västerbotten.
- *Lokal operativ samverkan.*
För att förstärka det brottförebyggande arbetet i kommunen tillskjuts Umebrå medel för utökad lokal operativ samverkan.
- *Gemensam nämnd Umeåregionen*
Medel tillskjuts för att täcka ökade kostnader till följd av en kommuns utträde ur den gemensamma nämnden för personaladministrativa system.

Tilläggsuppdrag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till kommunstyrelsen
Tilläggsuppdrag 2022:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram scenariobeskrivningar av möjliga alternativ för utbyggnaden av norra Ön. Beskrivningarna ska beakta de ekonomiska konsekvenserna och utgöra beslutsunderlag för projektets genomförande.
Tilläggsuppdrag 2022:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för metoden <i>Lokal Operativ Samverkan</i> i dialog med polisen och andra relevanta myndighetsaktörer. Lokal Operativ Samverkan innebär en fast struktur och utbyte av information mellan huvudmän, samt operativa insatser.
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.
Tilläggsuppdrag 2022:5 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Umeå Energi i uppdrag att samordna arbetet med att revidera kommunens energiplan. Arbetet ska ske i dialog med andra berörda bolag och förvaltningar i syfte att skapa en kommunkoncerngemensam energiplan. I detta arbete ingår att göra en analys av de vägval kommunkoncernen står inför rörande energifrågorna för att minska växthusgasutsläppen.
Tilläggsuppdrag 2022:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram kriterier för utvecklingsanslaget för klimat.
Tilläggsuppdrag 2022:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta vidare med den europeiska motsvarigheten till tidigare svenska Klimatkontrakt 2030, EU kommissionens satsning <i>Climate city Contracts</i> , med målet att teckna motsvarande kontrakt.
Tilläggsuppdrag: 2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.
Tilläggsuppdrag 2022:12 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av investeringsprocessen, bland annat utifrån hantering av projekt av sällankaraktär och beräkningsmodell för förslag på investeringsram, totalt och per nämnd. Översynen syftar till att öka tydligheten i processen och en förbättrad styrning.
Tilläggsuppdrag 2021:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att formera en tillväxtkommission för hur Umeå ska växa hållbart och innovativt. Arbetet sker med fördel inom ramen för styrberedningen och olika nätverk.
Tilläggsuppdrag 2021:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Byggnadsnämnden i uppdrag att fortsätta med att skapa planberedskap genom att ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.
Tilläggsuppdrag 2021:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.
Tilläggsuppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv.
Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution.
Tilläggsuppdrag 2021:26 För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2032 (kommande tio åren).

Grunduppdrag och budget för Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Tekniska nämndens grunduppdrag följs upp kontinuerligt och återrapporteras skriftligt till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut. Nämnden kommer fastställa och använda relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik för att översiktligt beskriva och analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Detta innebär att nämnden i löptext kortfattat beskriver om nämnden anser att grunduppdraget uppnåtts och att nämnden styrker sin bedömning med följande resultatmått:

Resultatmätt/indikator	
Resultatmätt/diagram andelen röda fastigheter och anläggningar ska minska	<i>"röda anläggningar" beskriver andelen anläggningar och fastigheter med stort underhållsbehov. Förvaltningen arbetar strategiskt och metodiskt utifrån tilldelad ram för att långsiktigt stärka långtidsplanerat underhåll samt anläggningarnas skick och på så vis på sikt minska andelen röda fastigheter och anläggningar.</i>
Resultatmätt/diagram andelen döda och allvarligt skadade i trafiken ska minska	<i>Resultatmättet indikerar resultat av nämndens strategiska arbete för att skapa en trygg och säker gatumiljö</i>
Resultatmätt/diagram för standarden på kommunens gator och GC-vägar	<i>Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal</i>
Resultatmätt/diagram som på ett tydligt sätt följer Tekniska nämndens roll i digitaliseringsarbetet.	<i>Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal</i>
Resultatmätt/diagram över Andel egenägda fastigheter.	<i>Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal</i>

Förslag till ekonomisk ram för 2023, mnkr

Tekniska nämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-1 316,00
Teknisk ramjustering KS nau 2021-11-09	-0,25
Teknisk ramjustering KS nau 2021-11-09	0,95
Teknisk ramjustering KS 2021-11-16	0,90
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-1 347,22
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-9,46
Justering lönekostnader	-0,28
Hållbara färd sätt, vinterväghållning	-2,00
Övrigt tillskott	-17,00

Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-1 375,96
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-61,56

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Hållbara färdsätt, vinterväghållning*
Nämnden tillförs 2 mnkr för arbete med hållbara färdsätt, vinterväghållning.
- *Övrigt tillskott*
För att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader tillförs nämnden ytterligare 17 mnkr. Ekonomiska konsekvenser till följd av hög inflation, pågående krig i Ukraina och sanktioner mot Ryssland ska följas i särskild ordning och delges kommunstyrelse och kommunfullmäktige i samband med ordinarie ekonomiuppföljning.

Tilläggsuppdrag till tekniska nämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.

Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kultur nämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Tilläggsuppdrag 2021:19: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmytna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv.

Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution.

Grunduppdrag och budget för byggnadsnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Byggnadsnämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndsspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Förslag till ekonomisk ram för 2023, mnkr

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-50,27
Teknisk ramjustering KS nau 2021-11-09	0,25
Teknisk ramjustering KS nau 2021-11-09	-0,95
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-52,24
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-1,55
Justering lönekostnader	0,28
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-53,51
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-2,54

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023.

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.

Tilläggsuppdrag till byggnadsnämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till byggnadsnämnden

Tilläggsuppdrag 2021:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Byggnadsnämnden i uppdrag att fortsätta med att skapa planberedskap genom att ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år

Grunduppdrag och budget för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertiäl eller år.

Förslag till ekonomisk ram för 2023, mnkr

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-17,66
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-18,10
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-0,69
Justering lönekostnader	0,15
Fairtrade	-0,35
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-18,99
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-1,33

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Fairtrade*
Nämndens tillförs 0,35 mnkr för arbete med Fairtrade.

Grunduppdrag och budget för- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram för 2023, mnkr

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-2 136,80
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-2 190,15
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-32,98
Justering lönekostnader	-2,52
Ökad grundbemanning i åk 7-9, specialpedagogiskt stöd och tillgängliggörande lärmiljöer	-10,00
Övrigt tillskott	-2,00
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-2 237,66
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-100,85

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Ökad grundbemanning i åk 7-9, specialpedagogiskt stöd och tillgängliggörande*
Nämnden tillförs 10 mnkr för ökad grundbemanning i årskurs 7-9, specialpedagogiskt stöd och tillgängliggörande lärmiljöer.
- *Övrigt tillskott*
För att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader tillförs nämnden ytterligare 2 mnkr. Utifrån att befolkningsprognosen visar på lägre volymökning än tidigare bedöms medel för ökade volymer och övriga kostnadsökningar inrymmas i befintlig ram.

Tilläggsuppdrag till för- och grundskolenämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till för- och grundskolenämnden

Tilläggsuppdrag 2022:8 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt äldre- och barnnämnden ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.

Grunduppdrag och budget för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av grunduppdrag: Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-537,72
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-551,14
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-9,93
Justering lönekostnader	-0,39
Övrigt tillskott	-15,00
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-576,46
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-38,74

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Övrigt tillskott*
För att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader tillförs nämnden ytterligare 15 mnkr.

Tilläggsuppdrag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tilläggsuppdrag 2022:4 Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden i uppdrag att i samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden arbeta för att minska andelen personer med försörjningsstöd genom att arbeta med rätt stöd och insatser, samt via digitalisering ge mer tid till stöd till personer med försörjningsstöd att nå självförsörjning.

Tilläggsuppdrag 2022:8 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt äldrenämnden ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.

Grunduppdrag och budget Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag: Enligt ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) ska verksamheterna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Med hjälp av processer, rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå god kvalitet. För huvudprocessen *Tillgodose behov av stöd och omsorg* är nämndens målsättning *Att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv* utgångspunkten i nämndens uppföljningsstruktur. Uppföljningsstrukturen utgår ifrån ett systematiskt kvalitetsarbete i nämndens delprocesser och ger förutsättningar att följa och synliggöra nämndens verksamhet. Eftersom delprocesserna och grunduppdraget är tätt sammankopplat bidrar strukturen till att möjliggöra uppföljning av nämndens grunduppdrag. Genom att övergripande sammanfatta arbetet i delprocesserna kan nämnden bedöma i vilken utsträckning nämnden har verkställt sitt grunduppdrag.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-1 483,35
Teknisk ramjustering 2022 avseende förvaltnings specifika stödfunktioner KS nau 2022-01-11	-8,46
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-1 520,38
Teknisk ramjustering beslutad jan 2022 (ej med i förslag till tilldelning i december 2021)	-8,46
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-19,78
Justering lönekostnader	-9,62
Övrigt tillskott	-14,04
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-1 572,28
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-80,47

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Övrigt tillskott*
För att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader tillförs nämnden ytterligare 14,04 mnkr.

Tilläggsuppdrag till Individ- och familjenämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till individ- och familjenämnden

Tilläggsuppdrag 2022:4 Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden i uppdrag att i samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden arbeta för att minska andelen personer med försörjningsstöd genom att arbeta med rätt stöd och insatser, samt via digitalisering ge mer tid till stöd till personer med försörjningsstöd att nå självförsörjning.

Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Grunduppdrag och budget för äldrenämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag: Äldrenämnden följer upp grunduppdraget, mål och uppdrag genom uppföljning av aktiviteter, resultatmätt samt ekonomiskt utfall. Nämndens uppföljning syftar även till att kunna jämföra utvecklingen över tid samt med andra kommuner. Baserat på nämndens uppföljning, egen och statlig tillsyn och inlämning av officiell statistik gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återskärter bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Äldrenämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-1 193,60
Teknisk ramjustering 2022 avseende förvaltnings-specifika stödfunktioner KS nau 2022-01-11	8,46
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-1 223,40
Teknisk ramjustering beslutad jan 2022 (ej med i förslag till tilldelning i december 2021)	8,46
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-19,95
Justering lönekostnader	-7,20
Ram för ökad grundbemanning	-13,50
Övrigt tillskott	-7,46
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-1 263,05
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-77,91

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- **Justering av PO-pålägg**
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- **Justering lönekostnader**
Extra justering för lönekostnader.
- **Ram för ökad grundbemanning**
Nämnden tillförs 13,5 mnkr för ökad grundbemanning.

- *Övrigt tillskott*
För att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader tillförs nämnden ytterligare 7,46 mnkr.

Tilläggsuppdrag till äldrenämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till äldrenämnden

Tilläggsuppdrag 2022:8 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt äldrenämnden ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.

Grunduppdrag och budget för kulturnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag: Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertialrapportering, intern kontroll, kvalitetsdeklarationer, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Kulturnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-153,07
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-156,89
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-2,13
Justering lönekostnader	-0,16
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-159,18
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-6,11

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.

Tilläggsuppdrag till kulturnämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till kulturnämnden

Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Grunduppdrag och budget för fritidsnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag: Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertiäl. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall kring ekonomi och personal. I slutet av året återrapporteras även mätbara mål och indikatorer. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertiälvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen. Utöver detta görs också ett antal revisioner av verksamheten varje år. Antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Fritidsnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-140,39
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-143,90
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	-1,86
Justering lönekostnader	-0,05
Gratis lovaktiviteter barn och unga	-1,00
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-146,81
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-6,41

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2023

- *Justering av PO-pålägg*
Med anledning av nytt pensionsavtal fr o m 2023 har PO-pålägget ökat från 40,15% till 42,75% som nämnden kompenseras för.
- *Justering lönekostnader*
Extra justering för lönekostnader.
- *Gratis lovaktiviteter barn och unga*
Nämnden tillförs 1 mnkr för att erbjuda gratis lovaktiviteter för barn och unga.

Tilläggsuppdrag till fritidsnämnden

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till fritidsnämnden

Tilläggsuppdrag 2021:29 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att i dialog med föreningslivet genomföra en analys av de verksamhetsmässiga konsekvenserna av framtida klimatförändringar med särskilt fokus på fritidssektorns behov och förutsättningar när det gäller vintersporten.

Grunduppdrag och budget för personalnämnden

Grunduppdrag

Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder bereds och fastställs i separat beredning - *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogas i planeringsdirektivet.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag: Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertialrapportering, styrkort och intern kontroll samt via personalnämndens specifika årsrapport. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Förslag till ekonomisk ram 2023, mnkr

Personalnämndens fastställda budget för 2022 (per 21 juni 2021)	-1,18
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i december 2021	
Ekonomisk tilldelning enligt förslaget	-1,21
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2022	
Justering PO-pålägg	- 0,02
Justering lönekostnader	-0,003
Kommunfullmäktiges beslut om ekonomisk tilldelning för 2023	-1,23
Ökad ekonomisk tilldelning 2023 jämfört med 2022	-0,05

Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till personalnämnden

Tilläggsuppdrag 2022:8 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt äldre nämnden ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.

Grunduppdrag och budget till gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1. Observera att den gemensamma brand- och räddningsnämnden tilldelats medel motsvarande 4,15 mnkr varav 2,25 mnkr avser gemensamt ledningssystem och 1,9 mnkr tilldelas för den Umeåspecifika delen av nämndens uppdrag avseende olycksfallsförsäkring samt säkerhetsfrågor.

Inriktningssmål och förslag till program 2023–2025

Kommunfullmäktige styr med inriktningssmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningssmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningssmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningssmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningssmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningssmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningssmål ska enbart destinerats till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningssmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningssmålet ska uppnås

Kommunfullmäktige har gett i uppdrag att ta fram program till de inriktningssmål som kommunfullmäktige fastställde i juni 2021. På följande sidor presenteras kommunens fem inriktningssmål och de förslag till program kommunfullmäktige gett uppdrag om.

I samband med att kommunens nämnder och bolag under vintern 2022 yttrade sig över Stadsledningskontorets första förslag till program³ har det i några fall framförts förslag och synpunkter med relativt hög detaljeringsgrad, dessa synpunkter har ej infogats i nedanstående beskrivning men kan med fördel användas i det operativa arbetet inom respektive program.

Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningssmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningssmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningssmål som destinerats till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningssmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningssmål programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningssmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

³ Nämndernas och bolagens yttranden över Stadsledningskontorets ursprungliga förslag till program utgör bilaga till ärendet och kommer publiceras på www.umea.se/planering

Inriktningsmål 1

Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden samt Umeå energi, AB Bostaden och Infrastruktur i Norr AB

Program för tillväxt

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxt rapport som tagits fram under 2021 som en del i kommunfullmäktiges planeringsföresättningar som beslutades i nov 2020. Utifrån denna grund föreslås följande fokusområden för perioden 2023-2024:

1. *Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer*

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet.

2. *Universiteten som tillväxtmotorer*

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion.

3. *Etableringar och företagens tillväxt*

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfråga på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas.

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut ska en tillväxtkommission formeras. Tillväxtkommissionens uppdrag är att utifrån analyser lämna konkreta rekommendationer och förslag som på kort- och lång sikt främjar att Umeå växer hållbart och innovativt. Umeås tillväxtkommission ska representera och omfatta tillväxtprogrammets tre fokusområden.

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och mätetal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Utvecklingsanslag tillväxt	-17 815	-20 315	-20 315	-20 315	-20 315

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Program för digitalisering
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförelse)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Tilläggsuppdrag inom område tillväxt

Nedan redovisas befintliga och nyttillkommande uppdrag och deras relation till föreslagna fokusområden i tillväxtprogrammet.

Kommunfullmäktiges uppdrag 2023–2026 inom område tillväxt	1	2	3
Tilläggsuppdrag 2021:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att formera en tillväxtkommission för hur Umeå ska växa hållbart och innovativt. Arbetet sker med fördel inom ramen för styrberedningen och olika nätverk.	X	X	X
Tilläggsuppdrag 2021:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Byggnadsnämnden i uppdrag att fortsätta med att skapa planberedskap genom att ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år	X	X	X
Tilläggsuppdrag 2022:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram scenariobeskrivningar av möjliga alternativ för utbyggnaden av norra Ön. Beskrivningarna ska beakta de ekonomiska konsekvenserna och utgöra beslutsunderlag för projektets genomförande.	X		X

Inriktningsmål 2

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden. Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden samt tekniska nämnden.

Inriktningsmål 3

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden samt äldre- och barnnämnden.

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla⁴.

Programmet för social hållbarhet tar sin utgångspunkt i, och bygger vidare på, det arbete som har gjorts och som pågår inom kommissionen för ett socialt hållbart Umeå, Umeås strategiska jämställdhetsarbete, samt Umeås brottsförebyggande och trygghetskapande arbete.

Utifrån denna grund har fem fokusområden tagits fram:

1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden
2. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv
3. Barns uppväxtvillkor
4. Boende och bebyggelsemiljö
5. Arbete och försörjning

I programmet för social hållbarhet sätts social hållbarhet i relation till värden såsom goda, jämlika och jämställda levnadsvillkor. Goda villkor för hälsa utgör en central del av samhällets sociala hållbarhet. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare.

Olika grupper har olika förutsättningar och olika villkor på grund av dessa. Dessa skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden kan delvis synliggöras genom statistik, men för att underlaget ska bli ett verktyg för förändring mot ökad social hållbarhet behövs analyser och åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper.

Umeå bör i sitt arbete med social hållbarhet sträva efter områden där möten mellan människor möjliggörs. Ett grundantagande är att om människor möts skapas tillit och förtroende och att detta är centralt för välbefinnande. Därför är den starka tilliten i Umeå en viktig utgångspunkt. Tilliten skapar gemenskap och trygghet – men tilliten är också grunden till innovation och nytänkande. Samtliga fokusområden ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

⁴ Se *Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028* för en beskrivning och definition av det strategiska området *Goda livsvillkor*.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden
Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Förebyggande insatser och trygghetsarbete

En utökning av det förebyggande arbetet – att tidigt nå ut med stöd och att med rätt insatser stärka tilltron till samhällets institutioner och delaktighet i samhället och minska social oro för att på så vis förebygga behov av mer genomgripande insatser inom ramen för trygghetsuppdraget för Umeå växer – tryggt och säkert. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv
Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställdstadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.1 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval.

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utvecklingska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 *Motverka barnfattigdom*

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom.
Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 *Förebyggande folkhälsoarbete*

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten*

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer*

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten *Umeås stadsdelar – så står det till*, samt *Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun*, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet.
Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet*

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden*

Arbetet utgår ifrån de data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa. Dessa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 *Säkerställa tillgång till utbildning för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv*

Arbetet bygger på utgångspunkten att utbildning är en nyckel till försörjning, inte minst för personer i olika typer av utsatthet, och en grundläggande faktor för att kunna stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Kort eller ingen utbildning innebär markant högre risk för arbetslöshet, lägre lön och i förlängningen ohälsa. Huvudansvar: FGN, GVN

5.3 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000

Utöver detta finns medel för jämställdhetsarbete inom JUSK

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Kriterier utvecklingsanslag social hållbarhet
- UNGA-enkäterna
- Jämlika liv
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Medborgarlöften Umeå 2021–2022
- Samverkansöverenskommelse 2021–2024 mellan Umeå kommun och Polismyndigheten
- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert

- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- CEMR-deklarationen

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- IFN:s handlingsplan för implementering av barnkonventionen
- Barnkonventionen
- Riktlinjer för lekplatser och lekmiljöer

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeås stadsdelar – så står det till
- Umeå kommuns arbete med att motverka och förebygga hemlöshet (KF handlingsplan mot hemlöshet)
- Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.
- Umeå kommuns integrationsstrategi

Övriga relaterade dokument

- Aalborgåtaganden – antagen av kommunfullmäktige
- CEMR-deklarationen (jämsällldhet) – antagen av kommunfullmäktige
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration
- Program för tillväxt
- Program för klimatneutralitet
- Program för digitalisering
- Länsstrategi för jämsällldhetsintegrering

Tilläggsuppdrag inom område social hållbarhet

Nedan redovisas befintliga och nytillkommande uppdrag inom område social hållbarhet och deras relation till programmet för social hållbarhets utvecklingsområden

Kommunfullmäktiges uppdrag 2023–2026 inom område social hållbarhet	Utvecklingsområde				
	1	2	3	4	5
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	X				
Tilläggsuppdrag 2021:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.	X	X	X	X	X
Tilläggsuppdrag 2022:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för metoden <i>Lokal Operativ Samverkan</i> i dialog med polisen och andra relevanta myndighetsaktörer. Lokal Operativ Samverkan innebär en fast struktur och utbyte av information mellan huvudmän, samt operativa insatser.	X	X	X	X	
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämsällldhetsfokus.	X	X	X	X	
Tilläggsuppdrag 2022:4 Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden i uppdrag att i samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden arbeta för att minska andelen personer med försörjningsstöd genom att arbeta med rätt stöd och insatser, samt via digitalisering ge mer tid till stöd till personer med försörjningsstöd att nå självförsörjning.					X

Inriktningsmål 4

Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 4 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet.

Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040⁵, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025⁶.

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys⁷ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun. Analysen visar att följande områden har störst klimatpåverkan, och som koncernen behöver kraftsamla för att minska utsläppen från:

- Byggnade av fastigheter och anläggningar
- Energianvändning och fjärrvärme
- Fordon och transporter

Fokusområden

För att nå kommunfullmäktiges klimatmål fokuserar programmet på gemensamma insatser inom områden som bedöms ha störst potential att bidra till ett fossilfritt samhälle och omställning till en cirkulär ekonomi:

Fokusområde 1 – Ledning, styrning och organisation

Gemensamma styr- och arbetsgrupper inom koncernen behöver etableras utifrån de prioriterade områdena. Arbetsgrupperna ska ta fram, prioritera och initiera processer för att minska koncernens klimatpåverkan samt styra bort från processer som riskerar leda till ökad klimatpåverkan.

Fokusområde 2 - Klimatinvesteringsplaner

Umeå kommunkoncerns investeringar behöver analyseras utifrån klimatmålen för att både synliggöra klimatnyttan och gapet mellan mål och investering. Koncernen behöver både utveckla och implementera en samlad metod för klimatinvesteringsplaner.

Fokusområde 3 – Hållbart resande

Transporter står för en betydande del av Umeås territoriella utsläpp och utsläppen från såväl person- som godstransporter behöver minska. För att nå målet om 65 % hållbart resande behövs ytterligare insatser göras. Även arbetet med elektrifieringen av kommunkoncernens fordon är en viktig del i att uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern.

⁵ Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

⁶ Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernens utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

⁷ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

Umeå kommunkoncern behöver utveckla arbetet med cirkulär ekonomi⁸ ytterligare, som ett konkret sätt att bidra till klimatmålen. Cirkulära materialflöden, avfallshantering, affärsmodeller, upphandling, återbruk och reparationer är centralt för att lyckas i klimatomställningen. Pågående dialog kring återbruk, till exempel inom byggsektorn, ska fortsätta, samt att behovet av gemensam handlingsplan ska analyseras.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Under kommande år kommer indikatorer och datafångst att utvecklas för att motsvara behov och förutsättningar i kommunorganisationen. I den mån det är möjligt ska uppföljningen inkludera statistik som synliggör att olika grupper i samhället har olika förutsättningar i klimatomställningen.

Indikator	Nuvärde	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt, kton CO ₂ e	117 (2019)	18*	Minska	Klimatnuläge 2021, v. 1.0
Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, kton CO ₂ e	593 (2019)	492	90**	ClimateView
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, procent	50 (2014)	65	-	Resvaneundersökning 2014
Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl trädgårdsavfall, kg/person och år	392 (2021)	380	-	Avfallwebb
Andel kommunalt avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	41 (2020)	60	-	Kolada

*85 % lägre än utsläppen år 2019

**85 % lägre år 2040 än utsläppen år 1990

⁸ Cirkulär ekonomi – innebär att: 1) designa och planera för smartare och effektivare användning av produkter och material vi redan har genom återanvändning, återvinning och utveckling av det som redan finns. 2) minimera uttag av ämnen från berggrunden och fossila källor när vi behöver producera något nytt. Designa på ett sätt som medger långtidsanvändning, återbruk (utveckling av produkt) och återvinning.

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

För riktade utvecklingsanslag inom klimatområdet har kommunstyrelsens tillväxtanslag eller andra medel tidigare nyttjats. Från och med 2023 finns ett särskilt utvecklingsanslag för klimat.

Anslag (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	0	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

Styrdokument relaterade till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
Cykeltrafikprogram (KF 2018)
Energiplan (KF 2003)
Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
Godstrafikprogram (KF 2018)
Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
Parkeringsprogram (KS 2013)
Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
Strategiska planen (KF 2016)
Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
Umeås lokala miljömål (KF 2020)
Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF 2015)

Övriga relaterade dokument

Program för social tillväxt
Program för social hållbarhet
Program för digitalisering

Umeå kommunkoncerns bolag

Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
Ågardirektiv för de kommunala bolagen
Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

Klimatkontrakt 2030
Circular Cities Declaration
Covenant of Mayors
Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

Arkitekturpolicy/träbyggnadsstrategi
Handlingsplan för cirkulär ekonomi
Umeås Klimatfärdplan
Umeå kommuns åtgärdsprogram för miljömålen
Resepolicy

Tilläggsuppdrag relaterade till program för klimatneutralitet 2040

Nedan redovisas befintliga och nyttillkommande uppdrag relaterade till program för klimatneutralitet.

Kommunfullmäktiges uppdrag 2023–2026 inom område Klimatneutralitet

Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen distribution.

Tilläggsuppdrag 2022:5 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Umeå Energi i uppdrag att samordna arbetet med att revidera kommunens energiplan. Arbetet ska ske i dialog med andra berörda bolag och förvaltningar i syfte att skapa en kommunkoncern gemensam energiplan. I detta arbete ingår att göra en analys av de vägval kommunkoncernen står inför rörande energifrågorna för att minska växthusgasutsläppen.

Tilläggsuppdrag 2022:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram kriterier för utvecklingsanslaget för klimat.

Tilläggsuppdrag 2022:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta vidare med den europeiska motsvarigheten till tidigare svenska Klimatkontrakt 2030, EU kommissionens satsning *Climate city Contracts*, med målet att teckna motsvarande kontrakt.

Inriktningsmål 5

För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling

Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 5 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, personalnämnden, äldrenämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt Umeå energi

Program för Digital transformation

Programmets syfte är att öka takten på den digitala omställningen. Fyra prioriterade fokusområden för digital transformation

Programmet för digital transformation tar sin utgångspunkt i Sveriges kommuners och regioners strategi, Utveckling i en digital tid⁹ och dess fyra målområden.

Utifrån denna grund har fyra fokusområden tagits fram:

1. Ledning, styrning och organisering
2. Arkitektur och säkerhet
3. Informationsförsörjning och digital infrastruktur
4. Sammanhållen digital service

Aktiviteter inom respektive fokusområde utgör underlag för en handlingsplan som fastställs inom programmet. Programmets styrgrupp prioriterar aktiviteterna utifrån angelägenhet och genomförbarhet.

Fokusområde 1 – Ledning, styrning och organisering

Ledning, styrning och organisation ska utformas så att rätt prioriteringar görs, nya kompetenser utvecklas och att invånare och medarbetare involveras i och är medskapande i förändringsarbetet. Det stärker förnyelsekraften och säkerställer att nyttan från insatser hämtas hem. Det möjliggör även juridiska förutsättningar för utveckling med hjälp av framväxande teknologi.

1.4 Medarbetares delaktighet och kompetensutveckling

Möjliggöra medarbetares delaktighet och kompetensutveckling i den digitala transformationen. Arbetet ska belysa vikten av förändringsledning samt arbetsmiljöaspekter och ske i nära samarbete med de fackliga organisationerna. Huvudansvar: PN, KS

1.5 Metodik och processer för kostnads- och nyttokalkyler samt finansiering av utvecklingsinsatser

Utreda, föreslå och implementera metodik och processer för kostnads- och nyttokalkyler, inklusive effekthemtagning. Föreslagen process ska konkret förhålla sig till och integreras med Umeå kommuns ekonomi- och budgetprocess men också till utvecklingsanslaget för digital transformation och eventuella behov av översyn gällande omfattning och inriktning. Huvudansvar: KS

1.6 *Resurser och förmågor för digitalisering* Mot bakgrund av KF-uppdrag 2021:16 samt pågående samordning inom koncernen, utreda och föreslå framtida ansvarsfördelning för digitalisering med fokus på förhållandet mellan centrala resurser/förmågor och förvaltnings- eller bolagsspecifika resurser/förmågor. Huvudansvar: KS

⁹ [Utveckling i en digital tid – en strategi för grundläggande förutsättningar \(skr.se\)](#)

1.7 Mätning och uppföljning av kommunkoncernens digitala mognad

Genomföra årliga mognadsmätningar med stöd av DiMiOS¹⁰, utifrån analys av resultatet identifiera och genomföra aktiviteter som leder till ökad digital mognad i förvaltningar och bolag. Huvudansvar: KS

1.8 Samverkan mellan förvaltningar och bolag

Se över hur samverkansforum mellan förvaltningar och bolag kan utvecklas
Huvudansvar: KS

1.9 Projekt- och portföljstyrning

Se över förutsättningarna kring projekt- och portföljstyrning i kommunkoncernen.
Huvudansvar: KS

Fokusområde 2 – Arkitektur och säkerhet

Kommunen behöver fokusera på behovet av gemensamma ramverk för arkitektur och säkerhet som används vid utveckling och förvaltning av digitala välfärdstjänster. Det skapar en gemensam grund och stärker samverkansförmågan när planering, utveckling och förvaltning av gemensamma lösningar hålls samman.

2.3 Samverkan inom arkitekturområdet

Se över hur nästa steg avseende samverkan i arkitekturområdet inom kommunkoncernen kan ske. Huvudansvar: KS

2.4 Informationssäkerhet

Upprätta ett koncerngemensamt informationssäkerhetsråd i syfte att skapa förutsättningar för effektiv och nära samverkan mellan intressenterna i koncernen Huvudansvar: KS

Fokusområde 3 – Informationsförsörjning och digital infrastruktur

Fokus på att säkerställa att rätt information finns tillgänglig och kan utbytas på ett effektivt sätt.

3.4 Öppna data och öppenhet som standard

Kommunkoncernens öppna data ska publiceras på den gemensamma portalen för öppna data, opendata.umea.se. Principen för Umeå kommunkoncern är "Öppenhet som standard" (open by default). Ett samverkansforum kring portalen för öppna data inrättas inom kommunkoncernen.
Huvudansvar: KS

3.5 Målbild och vision för LoRa/IoT

Samordning kring gemensam målbild och vision inom LoRa/IoT¹¹ för kommunkoncernen. Uppdraget ska vidare utreda resursbehov för etablering av koncerngemensam utveckling, drift, förvaltning och uppföljning kring LoRa/IoT utifrån målbild och vision.
Huvudansvar: Umeå Energi

3.6 Samverkan inom IT-drift

Utifrån identifierade möjliga samverkansområden inom IT-drift utreda förutsättningar för fortsatt arbete med berörda bolag. Huvudansvar: TN

¹⁰ Digital mognad i offentlig sektor (**DiMiOS**) är ett verktyg för att mäta och förbättra den digitala mognaden i offentlig sektor. Digital mognad definieras som organisationens förmåga att tillgodogöra sig nyttorna med digitalisering. Modellen är evidensbaserad och framtagen vid Göteborgs universitet.

¹¹ **LoRa** står för Long Range och är en trådlös datakommunikationsteknik som möjliggör smarta städer och Internet of Things (**IoT** – sakernas internet), det vill säga möjligheten att koppla upp saker mot internet.

3.7 Analys av IT-miljöer

Genomföra analys av kommunens IT-miljöer med stöd av verktyget DIOS¹². Analysen ger en automatisk kategorisering av systemen enligt kategorierna *avveckla*, *vidmakthålla*, *konsolidera* och *utveckla*. Arbetet kan sedan vidareutvecklas för att även innefatta analys av bolagens IT-miljöer. Huvudansvar: TN

Fokusområde 4 – Sammanhållen digital service

Kommunens ska erbjuda tjänster som utgår från användarnas behov och livshändelser. Innebär att kommunen ska sätta fokus på behovet av sammanhållen digital service som baseras på samverkande processer och gemensamma lösningar.

4.4 Behovsdriven och sammanhållen digital service

Tillsammans med förvaltningar och bolag utreda förutsättningar för en gemensam vision och målbild för behovsdriven och sammanhållen digital service.

Huvudansvar: KS

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för arbetet med inriktningsmål och program för digitalisering och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning, utvärdering och bedömning av måloppfyllelse. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen.

Indikatorer

Indikator	Nuvärde	Mål 2023	Trend	Källa
DiMiOS	49-53%	55%		DiMiOS 2021

Riktade utvecklingsanslag för Digitalisering

Anslag (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Utvecklingsanslag - driftsmedel	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000
Utvecklingsanslag - investeringsmedel	-19 500	- 19 500	- 19 500	- 19 500	- 19 500

Relevanta styrdokument

Styrdokument antagna av KF/KS

- Strategiska planen (KF 2016)
- Strategi för e-service (KF 2017)
- IT-strategi (KF 2017)
- Tillgänglighetsstandard E-post och telefoni (SLK 2007)
- Policy för hållbar IT (KF 2017)
- Riktlinjer för användning av applikationer i mobila enheter (KS 2017)
- Regler för telefoni (Stadsdirektör 2018)

- Informationssäkerhetspolicy (KF 2013)
- Råd och riktlinjer för 3G-mobiltelefoni (BN 2002)
- IT-infrastrukturprogram 2015-2019 (KF 2015)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet

¹² DIOS är ett verktyg som hjälper en organisation att mäta och följa upp digital infrastruktur. Det ger möjlighet till jämförelser med andra organisationer inom offentlig sektor samt att lära av andra för att identifiera besparingar genom avveckling och konsolidering av system.

Umeå kommunkoncerns bolag

- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Affärsplaner för respektive bolag

Undertecknade åtaganden

- Partnerskapsavtal Umeå Universitet
- Partnerskapsavtal RISE

- Partnerskapsavtal Region Västerbotten
- Klimatkontrakt 2030
- Digital Impact North – regional kraftsamling

Kommande styrdokument

- Strategi för informationsförvaltning

Tilläggsuppdrag relaterade till program för digital transformation

Nedan redovisas befintliga och nytillkommande uppdrag relaterade till program för digitalisering.

Kommunfullmäktiges uppdrag 2023–2026 inom område digitalisering

Tilläggsuppdrag 2021:19: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv.

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Mål 6: Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen och kommunens medarbetare ska spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 7: Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 8: Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 9: Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm. Samordningsansvar: personalnämnden

Personalpolitiska tilläggsuppdrag

Kommunfullmäktiges personalpolitiska tilläggsuppdrag 2023–2026

Tilläggsuppdrag 2022:8 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt äldre nämnden ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.

God ekonomisk hushållning – Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 10 - Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent,

Mål 11 - Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstillelse för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och uppdragsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i fiktivt eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag

Kommunfullmäktiges ekonomiska eller finansiella tilläggsuppdrag 2023–2026

Tilläggsuppdrag 2021:26 För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2032 (kommande tio åren).

Tilläggsuppdrag 2021:29 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att i dialog med föreningslivet genomföra en analys av de verksamhetsmässiga konsekvenserna av framtida klimatförändringar med särskilt fokus på fritidssektorns behov och förutsättningar när det gäller vintersporten.

Tilläggsuppdrag 2022:9 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.

Tilläggsuppdrag: 2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.

Tilläggsuppdrag 2022:12 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av investeringsprocessen, bland annat utifrån hantering av projekt av sällankaraktär och beräkningsmodell för förslag på investeringsram, totalt och per nämnd. Översynen syftar till att öka tydligheten i processen och en förbättrad styrning.

Uppföljning, analys och utvärdering

Åtterapportering till kommunfullmäktige

Åtterapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2023 och plan 2024–2026 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet i 2023 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder.

Ramarna har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2022*	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Överförmyndarnämnd	-14 761	-15 189	-15 602	-16 200	-16 815
Kommunstyrelse**	-1 044 829	-1 114 414	-1 158 531	-1 186 725	-1 226 334
Kommunfullmäktige	-3 784	-3 863	-3 968	-4 120	-4 276
Personalnämnd	-1 178	-1 231	-1 264	-1 313	-1 363
Valnämnd	-14 874	-3 264	-3 353	-3 481	-3 613
Tekniska nämnd	-1 316 001	-1 375 965	-1 413 341	-1 467 563	-1 523 221
Byggnadsnämnd	-50 266	-53 513	-54 967	-57 075	-59 240
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-17 658	-18 990	-19 506	-20 254	-21 022
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-66 031	-73 123	-75 109	-77 991	-80 948
Äldrenämnd	-1 193 600	-1 263 048	-1 297 357	-1 347 129	-1 398 220
Individ- och familjenämnd	-1 483 351	-1 572 280	-1 614 988	-1 676 946	-1 740 545
Fritidsnämnd	-140 394	-146 806	-150 794	-156 579	-162 518
Kulturnämnd	-153 070	-159 176	-163 499	-169 772	-176 211
För- och grundskolenämnd	-2 136 805	-2 237 659	-2 298 442	-2 386 619	-2 477 134
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-537 719	-576 455	-592 113	-614 829	-638 147
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-8 174 320	-8 614 975	-8 862 834	-9 186 597	-9 529 607
Varav finansiella kostnader pensioner	-12 972	-43 432	-36 146	-33 397	-32 771
Summa verksamhetens netto-kostnader (exkl finansiella kostnader)	-8 161 348	-8 571 544	-8 826 688	-9 153 200	-9 496 836

* enligt KF beslut. Efter KF beslut har tekniska ramjusteringar genomförts.

** avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner

Tabell 2. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Kraftverksamhet	112 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-137 566	-144 566	-150 566	-156 566	-162 566
Umeå Folkets Hus	-27 245	-27 517	-27 792	-28 070	-28 351
Västerbottens Museum	-16 693	-17 171	-17 664	-18 170	-18 691
Norrlandsoperan *	-30 540	-31 423	-32 331	-33 265	-34 226
Friskvårdsbidrag	-7 414	-7 498	-7 584	-7 671	-7 747
Fackliga förtroendemän	-13 096	-13 422	-13 755	-14 097	-14 452
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-17 815	-20 315	-20 315	-20 315	-20 315
- Verksamhetsutvecklingsanslag digitalisering	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag bostadsförsörjning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat		-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-504 116	-502 935	-551 529	-583 756	-612 016
Utrangeringar	-19 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Pensioner nettokostnad	-106 034	-160 607	-141 146	-118 972	-111 867
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-241 972	-253 623	-260 512	-270 507	-280 766
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 044 829	-1 114 414	-1 158 531	-1 186 725	-1 226 334

* Innan utbetalning bör beräkningsmodell för lokalbidrag fastställas

Tabell 3. Resultaträkning 2022–2026

Belopp i mnkr

	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	1 522,4	1 606,6	1 630,0	1 687,4	1 745,7
Verksamhetens kostnader	-9 179,6	-9 576,3	-9 715,9	-10 058,3	-10 405,8
Avskrivningar	-504,1	-502,9	-551,5	-583,8	-612,0
Verksamhetens nettokostnader	-8 161,3	-8 571,5	-8 826,7	-9 153,2	-9 496,8
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	8 270,0	8 712,1	9 042,5	9 385,6	9 746,3
Finansiella intäkter	168,1	230,9	292,4	341,1	386,4
Finansiella kostnader	-194,1	-284,0	-363,5	-423,3	-480,0
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar			-54,3	-56,3	-58,5
Resultat	82,7	87,4	90,4	93,9	97,5

Tabell 4. Finansieringsbudget och nyckeltal 2022–2026

Belopp i mnkr

	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Tillförda medel					
Resultat	82,7	87,4	90,4	93,9	97,5
Avskrivningar	504,1	502,9	551,5	583,8	612,0
Pensionsavsättning	28,8	49,1	36,0	14,2	5,7
Summa tillförda medel	615,6	639,4	677,9	691,8	715,1
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-857,8	-1 489,8	-1 357,2	-1 016,1	-833,6
Nettoutgifter mark- och exploatering	-146,4	-204,5	38,3	-82,4	-56,1
Summa använda medel	-1 004,2	-1 694,3	-1 318,9	-1 098,5	-889,7
Förändring av rörelsekapital	-388,6	-1 054,9	-641,0	-406,7	-174,6

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella	92,6%	92,6%	91,5%	91,3%	91,2%
Soliditet *	27,2%	28,7%	28,0%	27,7%	27,8%
Självfinansieringsgrad **	70,7%	40,4%	62,5%	72,6%	87,0%
Självfinansieringsgrad ***	68,4%	39,6%	47,3%	66,7%	85,1%
Låneskuld/invånare, tkr ****	21,0	29,0	33,7	36,4	37,4
Låneskuld/invånare, tkr *****	15,4	23,5	28,3	31,1	32,1

* Inklusive pensionsförpliktelser

** Inklusive mark- och exploatering

*** Exklusive mark- och exploatering

**** Inklusive mark- och exploateringsintäkter. Beräkningen utgår från budget 2022.

***** Inklusive mark- och exploateringsintäkter. Beräkningen utgår från stadsledningskontorets bedömning om utfall 2022.

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd 2023–2026

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2022	Budget 2023	Plan		
			2024	2025	2026
Kommunstyrelsen	25 241	174 453	30 965	25 585	33 434
Valnämnd	0	500	0	500	0
Tekniska nämnd	724 135	1 207 159	1 207 408	874 667	718 054
Byggnadsnämnd	439	428	428	428	427
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	263	257	257	257	256
Brand- och räddningsnämnd	15 500	19 500	20 900	42 413	8 413
Äldrenämnd	18 965	21 319	33 700	19 950	17 670
Individ- och familjenämnd	10 900	15 627	14 768	9 318	7 933
Fritidsnämnd	6 000	10 700	11 400	10 700	10 688
Kulturnämnd	3 700	4 800	6 800	4 430	4 409
För- och grundskolenämnd	34 460	28 580	20 095	19 380	12 200
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	18 150	6 500	10 500	8 500	20 150
Summa styrelse/nämnd	857 753	1 489 824	1 357 221	1 016 128	833 634
Mark- och exploatering - anläggningar	306 300	306 700	390 100	450 750	463 100
Summa inkl mark- och exploatering	1 164 053	1 796 524	1 747 321	1 466 878	1 296 734

Beslutade ombudgeteringar samt 1000 nya gymnasieplatser ingår i beloppen 2023–2026. För budget 2022 är endast angivet investeringar enligt KF beslut i juni 2021.

Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Belopp i tkr

	Total	
	2023-2026	Total budget
Renmarkstorget	50 000	50 000
Förskolestruktur 16 avd	144 000	144 000
Vård- och omsorgsboende 60 pl	81 100	126 000
Vård- och omsorgsboende 90 pl	7 000	188 000
Totalsumma	282 100	508 000

I investeringsplanen finns fyra nya objekt som överstiger 50 miljoner kronor i total utgift. Det är renovering av Renmarkstorget, medel för förskolestruktur 16 avdelningar samt två vård- och omsorgsboenden, se tabell 7 ovan.

Bilagor till planeringsdirektiv 2023

Bilaga 1 – Investeringsbudget 2023 och plan 2024-2026

Bilaga 2 – Mark- och exploateringsplan 2023-2026

Bilaga 3 – Viktiga datum för nämnder och styrelser